

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

23. An si reus à delicto deducto ad forum contentiosum fuerit liberatus,
possit cum illo episcopus uti facultate Concilij, etiam si reus mediis
depravatis obtinuerit absolutionem? Et quid est ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

absolvere, ó dispensar el delito occulto, es, que no se deduzido al fuero exterior. Para cuya inteligencia se ha de advertir, que aunque esto es cierto, dispuesto por el Concilio: viene à ser muy dudoso entre los Doctores, quando se ay de dezir, que el delito está deduzido al fuero exterior, de tal modo, que el Obispo no pueda dispensar en las irregularidades, y suspensiones, ni absolver de la heregia occulta, y demas casos reservados à la Sede Apostolica. Alterio sientes que luego que se haze la denunciaçion, ó acusaçion ante el juez, esta ya deduzido el delito al fuero exterior. Riccio y otros afirman que es necessaria citaçion de la parte. Barbosa, y otros dicen, que no basta citaçion, sino que se ha de haver confesado la causa para que se diga estar deduzida al fuero exterior. Litis contestaçion, llama el Derecho, quando no solo se ha citado la parte contraria, sino que ella tambien ha respondido, negando, ó confesando en la demanda principal. Ita Machadus. Quidquid in contrarium asserat Marchinus de Sacram. Ordinis tract. 1. parte 9. diff. 4. num. 3. qui nominatim contra me non vult delictum dici deductum ad forum contentiosum post litis contestaçionem.

In Ref. anot. præterita in eodem §.

Quoad hoc latè in Ref. præterita.

4. Nota tamen quòd à delicto sic deducto ad forum contentiosum non potest Episcopus absolvere, neque dispensare etià alibi ubi omnino ignoratur, quia ubicumque fuerit deductum, simpliciter est deductum. Ita Palaus, ubi supra, cum Trullench.

RESOL. XXIII.

Ansi reus à delicto deducto ad forum contentiosum fuerit liberatus, possit cum illo Episcopus vti facultate Concilij, etiamsi reus medijs deprauatis obtinuerit absolutionem?

Et quid dicendum, si accusator per annum tacuerit?

Et notatur, quod si post obtentam ab Episcopo absolutionem, & dispensationem, existente crimine occulto, idem crimen deinde detegatur, & ad forum contentiosum deducatur, dispensatio facta non solum proderit in foro conscientie, sed etiam in foro externo admittenda est. Ex p. 7. tr. 2. Ref. 18.

§. 1. Aliqui negatiuè respondent, & dicunt tale delictum non dici occultum, neque Episcopum vigore illius Decreti Tridentini posse dispensare super suspensione; aut irregularitate ex dicto delicto sic ad forum contentiosum deducto orta, esto, non fuerit probatum, & sequura sit sententia absolutoria. Quod idem videtur tenere Gutierrez lib. 1. qq. Can. cap. 3. ad fin. & Manuel in summa 1. parte cap. 168. num. 16. probat Garzias, quia Concilium in d. cap. 6. absolute excipit delicta deducta ad forum contentiosum, & consequenter sola deductio sufficit, vt Episcopus vigore dicti Decreti dispensare non possit. Addit tamen idem Garzias contrariam sententiam posse admitti in secundo casu dicti Decreti Concilij, de absolutione à casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ reservatis; quia ibi nihil dicitur de deductis ad forum contentiosum, maxime cum illa absolutio detur tantum in foro conscientie.

2. Marius Alterius, vers. Postulabit, & Suarez de cens. disp. 41. sect. 1. num. 6. distinguunt; nam vel reus in iudicium delatus fuit absolutus à tali delicto, quia nullo modo probatum fuit, & sic remanet occultum, sicut prius, & potest Episcopus dispensare; vel fuit aliquo modo, seu semiplenè probatum, & sic non potest dispensare Episcopus, quia ex semiplena probatione in foro exteriori facta oritur publica in-

famia, imperfecta quidem, sed sufficiens, vt res non remaneat occulta, sicut antea; & hanc opinionem videtur tenere etiam Floionus, de cas. referu. 1. parte, cap. 4. §. 2. num. 2. vers. Excipitur autem.

3. Sed ego puto quod finito iudicio, & lata sententia absolutoria possit Episcopus vt dicti Decreti dispensare, quia tale delictum adhuc manet occultum, & non potest dici deductum ad forum contentiosum cum effectu; eò quia probatum non fuit. Quod etiam verum esse puto, etiamsi reus medijs deprauatis obtinuerit absolutionem à iudice crimine: etià in hoc casu poterit Episcopus vti facultate Concilij. Ita docet Caspensis in curs. Theol. tomo 2. tract. 25. disp. 5. sect. 17. n. 178. Fagundez in præcept. Eccles. pr. 2. lib. 8. cap. 8. n. 26. & 27. Marchinus de Sacram. Ord. tract. 1. parte 9. diff. 4. num. 8. Henriquez lib. 14. cap. 27. num. 8. Suarez de cens. disp. 41. sect. 2. num. 6. Sanchez de Matr. lib. 8. disp. 34. num. 5. Bartholomæus à Vecchis in Paci Nouis. disp. 9. dub. 16. num. 7. Sebastianus à Bonoria tract. de elect. dub. 71. num. 12. Caltrus Palaus tom. 1. tract. 4. disputat. 4. puncto 3. §. 1. num. 16. Trullench. in Decal. tomo 1. lib. 1. cap. 3. dub. 4. num. 9. Imo Campanili in diuers. iur. can. Rubr. 7. cap. 5. num. 7. & Rubr. 11. cap. 23. num. 144. tenet quòd si iudicium non fuerit sententia finitum, eò quòd accusator per annum tacuerit; potest ab Episcopo elapso anno dispensari, & ordinari. Quod notat etiam Sanctarellus tract. de Hæresi cap. 5. dub. 6. num. 28. Barbosa, Trullench. ubi supra, & Caltrus Palaus loco citato; qui etiam notant, quòd si duo sint consortes criminis eiusdem, & vnus tantum in iudicium deferatur, alter absolui potest, quia eius delictum, quatenus ab ipso processit ad iudicium non est delatum.

4. Nota etiam contra Bonacinam de Cens. disp. 7. q. 5. puncto 1. num. 5. & Suarez penes ipsum sententiam nostram esse veram, etiamsi delictum fuerit semiplenè probatum; nam adhuc manet occultum finito iudicio, & lata sententia absolutoria; quia vel reus absoluitur definitiue, & tunc nullum est dubium; aut absoluitur ab instantia, seu ab obseruatione iudicij, & tunc adhuc res manet occultas sicut prius, etiam per illam sententiam interlocutoriã id iudicium est terminatum, ac sublata infamia ex deductione in forum orta. Hoc enim discrimen tantum intercedit inter absolui definitiue, & solum ab instantia, seu obseruatione iudicij (vt latè discurret Couar. lib. 1. vers. resol. c. 1. num. 8.) quod in priori casu nunquam potest id crimen iterum in iudicium deduci; At in posteriori potest quidem sed ex nouis iudicijs, nouisque probationibus. Quare in vtroque casu id iudicium omnino terminatum est, & res in pristinum statum redacta. Ita Doctores citati, & præcipue Sanchez de matr. lib. 8. disp. 34. num. 57. & Bossius, qui n. 44. optime obseruat, quòd si post obtentam ab Episcopo dispensationem existente crimine occulto idem crimen deinde detegatur, & ad forum contentiosum deducatur, dispensatio facta non solum proderit in foro conscientie, vt aiunt Tolet. in summa lib. 1. c. 89. num. 5. Garz. d. cap. 11. num. 51. sed à pio, & benigno Episcopo, aut altero Iudice etiam in seu pro foro exteriori admittenda est, ita Henriquez l. 14. sum. cap. 21. §. 1. littera E. in reu. & comm. & Campanili d. cap. 23. num. 144. quia (inquit Henriquez in com.) quod Trid. ait pro foro conscientie, videtur restringi quantum ad absolutionem peccati, aut censuræ reservatæ, non autem quantum ad dispensationem super irregularitate, aut suspensione.

RESOL.